

การประชุม Codex Committee on Methods of Analysis and Sampling ครั้งที่ 30
ระหว่างวันที่ 9 - 13 มีนาคม 2552
ณ เมือง Balatonalmadi สาธารณรัฐฮังการี

การประชุม Working Group on Endorsement of Methods of Analysis ในวันที่ 7 มีนาคม 2552 และการประชุม Codex Committee on Methods of Analysis and Sampling ครั้งที่ 30 ระหว่างวันที่ 9 - 13 มีนาคม 2552 ณ Balatonalmadi สาธารณรัฐฮังการี ผลการประชุมมีสาระสำคัญดังนี้

1. Matters referred to the Committee by the Codex Alimentarius Commission and other Codex Committees

1.1 Standard for Food Grade Salts

ที่ประชุมเห็นควรแก้ไขการอ้างอิงเรื่องการ sampling จาก CX/MAS 1-1987 เป็น CAC/GL 50-2004

1.2 Standard on Natural Mineral Water

ที่ประชุมเห็นชอบให้ฝ่ายเลขานุการโคเด็กซ์เวียนขอข้อมูลวิธีชักตัวอย่างจากประเทศสมาชิกเพื่อกำหนดเป็นวิธีที่เหมาะสมต่อไป

1.3 Aflatoxin Sampling Plan for Almonds, Hazelnuts and Pistachio

ผู้แทนสหภาพยุโรปเสนอแก้ไขข้อความการเตรียมตัวอย่างเป็น “ต้องมีการบดตัวอย่างให้ละเอียดและผสมให้ทั่วกัน โดยกระบวนการที่แสดงให้เห็นว่ามีอิทธิพลต่อค่าความแปรปรวน (variance) ของการเตรียมตัวอย่างน้อยที่สุด” ขณะที่ผู้แทนอิหร่านแสดงความกังวลถึงผลกระทบของการใช้แผนการชักตัวอย่างและค่าปริมาณสูงสุดของอะฟลาทอกซินใน Almonds, Hazelnuts and Pistachio

ที่ประชุมเห็นควรแจ้งให้คณะกรรมการโคเด็กซ์สาขาสารปนเปื้อนในอาหารพิจารณาข้อเสนอการปรับปรุง การรายงานผลวิเคราะห์ แผนการชักตัวอย่าง รวมถึงความสัมพันธ์ของผลวิเคราะห์กับค่าความไม่แน่นอนของการวัด ค่า recovery factors และข้อกำหนดของมาตรฐานที่เชื่อมโยงกับแผนการชักตัวอย่างนี้

2. Draft Guidelines for Evaluating Acceptable Methods of Analysis

ที่ประชุมรับทราบผลการปฏิเสธการตีพิมพ์ของ scientific journals ของนิวซีแลนด์ และเห็นควรเสนอคณะกรรมการครั้งที่ 32 ยกเลิก Draft Guidelines นี้

3. Draft Guidelines for Settling Disputes over Analytical (Test) Results

ที่ประชุมพิจารณาแนวทางในการปฏิบัติเมื่อเกิดการโต้แย้งเกี่ยวกับผลวิเคราะห์ของห้องปฏิบัติการแล้ว เห็นชอบให้เพิ่มหมายเหตุระบุให้มือน้อย 1 ตัวอย่างเป็น representative sample ใน set of samples และมีการแบ่งตัวอย่างออกเป็น 2 ส่วนเหมือนกันเพื่อใช้เป็นตัวอย่างสำรอง ใน Section 2 Prerequisites รวมถึงแก้ไข Annex ในส่วนของข้อความ laboratories เป็น results และเพิ่มเติมเรื่องของการใช้ค่า critical reference ในการเปรียบเทียบผลวิเคราะห์ หากผลวิเคราะห์ของตัวอย่างสำรองและ critical reference น้อยกว่า measurement uncertainty of results แล้ว ให้ใช้ผลการวิเคราะห์ของประเทศผู้นำเข้าและยุติปัญหาข้อโต้แย้ง

ที่ประชุมมีมติรับรองร่างนี้ในขั้นที่ 7 และเห็นควรเสนอคณะกรรมการ รับรองในขั้นที่ 8 ต่อไป โดยผู้แทนบราซิลลงนามทำที่ต่อการปรับปรุง Section 4 Analyzing reserve sample ที่ให้มีการเปรียบเทียบผลการวิเคราะห์ตัวอย่าง 2 ตัวอย่างที่แตกต่างกัน

4. Draft Guidelines for Analytical Terminology

ที่ประชุมได้เพิ่มเติมทอมต่างๆ ที่มีการใช้ในปัจจุบัน เช่น Analyte, Assay, Run, Measurement Method, Outliers ปรับปรุงนิยามของ Bias ให้มีความหมายตามนิยามของ VIM เพื่อความชัดเจน รวมทั้งกำหนดคำย่อของ Limit of Detection เป็น LOD และ Limit of Quantification เป็น LOQ เนื่องจากใช้กันอย่างแพร่หลาย และมีมติให้เสนอคณะกรรมการโคเด็กซ์ ครั้งที่ 32 รับรองในชั้นที่ 8 นอกจากนี้ยังแก้ไขนิยามของ specificity ใน Codex Procedural Manual เป็น selectivity ก่อนเสนอคณะกรรมการโคเด็กซ์ สาขาหลักเกณฑ์ทั่วไปและคณะกรรมการโคเด็กซ์ ครั้งที่ 32 รับรองในชั้นที่ 8

5. Endorsement of Methods of Analysis Provisions in Codex Standards

ที่ประชุมพิจารณารับรองและให้ความเห็นเกี่ยวกับวิธีวิเคราะห์เสนอโดย Codex Commodity สาขา ต่างๆ 4 สาขาได้แก่ สาขาโภชนาการและอาหารมีวัตถุประสงค์พิเศษ คณะกรรมการประสานงานกลุ่มภูมิภาคเอเชีย สาขาน้ำตาล และสาขาผัก ผลไม้แปรรูป โดยที่ประชุมเห็นชอบกับข้อเสนอวิธีวิเคราะห์สำหรับการหาปริมาณไขมัน ของแข็งทั้งหมด ของแข็งทั้งหมดที่ไม่ใช่ไขมัน และความชื้นผลิตภัณฑ์กะทิของไทย และรับรองเป็น Type 1 สำหรับวิธีวิเคราะห์น้ำตาลทรายนั้น ที่ประชุมมีมติรับรองวิธี GS 9/1/2/3-8 เป็น Type I สำหรับน้ำตาลทรายขาวและน้ำตาลทรายดิบ ตามคำแนะนำของ ICUMSA เนื่องจากมีสถานะเป็น Official status ขณะที่วิธี GS 2/3-9 ICUMSA เป็น Accepted status

6. Guidelines on Establishing Methods Criteria for the Identification of Relevant Analytical Methods

ที่ประชุมพิจารณาผลการปรับปรุง Section II ของ Working Instructions for the Implementation of the Criteria Approach in Codex ของคณะทำงานนำโดย สวีเดน แล้ว หลายประเทศสนับสนุนให้รวมแนวทางการจัดทำเกณฑ์คัดเลือกวิธีวิเคราะห์ไว้ใน Procedural Manual ของโคเด็กซ์ เพื่อเป็นแนวทางการนำไปใช้สำหรับคณะกรรมการสาขาต่างๆ มากกว่าแยกเป็นเอกสารอีกฉบับ นอกจากนี้ ยังมีมติให้ระบุหมายเหตุไว้ด้วยว่า เกณฑ์นี้ใช้ได้เฉพาะวิธีที่ผ่านการพิสูจน์ความใช้ได้ของวิธีทดสอบแล้ว (fully validated method) ยกเว้น วิธีการใช้ PCR และ ELISA ซึ่งใช้เกณฑ์ที่ต่างออกไป ทั้งในเอกสารนี้และ ก่อนตารางที่ 1 ของ Working Instructions ใน Procedural Manual รวมถึง แก้ไข RSD_R เป็น $PRSD_R$ และ theoretical เป็น Predict พร้อมทั้ง เสนอคณะกรรมการโคเด็กซ์สาขาหลักเกณฑ์ทั่วไปและคณะกรรมการโคเด็กซ์ ครั้งที่ 32 รับรองต่อไป

7. Criteria for the Methods for the Detection and Identification of Food derived from Biotechnology

ที่ประชุมพิจารณาข้อเสนอการขยายขอบข่ายเกณฑ์การระบุและตรวจสอบอาหารที่ได้จากเทคโนโลยีชีวภาพให้รวมถึงประเด็นด้านความปลอดภัยอาหารอื่นๆ เช่น allergens , สารปนเปื้อนในอาหาร และ pathogens ของสหรัฐอเมริกา แล้วเห็นว่าอาจทำให้งานหลักล่าช้า อย่างไรก็ตามที่ประชุมมีการปรับปรุง ขอบข่ายให้แนวทางนี้ครอบคลุมการพิสูจน์ความใช้ได้ของวิธีตรวจหา(validation of method for detection) การระบุชนิด(identification) และวิเคราะห์เชิงปริมาณของลำดับดีเอ็นเอเฉพาะ (Quantification of specific DNA Sequence) และ specific proteins in food derived from modern biotechnology ตลอดจน ข้อมูลการพิสูจน์ความใช้ได้ของวิธีการวิเคราะห์ลำดับดีเอ็นเอ(Other specific DNA Sequence) แบบอื่น และโปรตีนที่สนใจในอาหารชนิดอื่น (protein of interest in other foods) และข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการพิสูจน์ความใช้ได้ของวิธีข้างต้น รวมทั้งเปลี่ยนชื่อของร่างเอกสารเป็น “ Proposed Draft Guidelines on Criteria for

Methods for Detection, Identification and Quantification of Specific DNA Sequences and Specific Protein in Particular in Food Derived from Biotechnology ” และ เปลี่ยนชื่อ Annex I เป็น “Required information when methods are to be consider for use”

ที่ประชุมเห็นชอบกับข้อเสนอของญี่ปุ่นในการปรับปรุงร่างเอกสารให้เข้าใจง่ายขึ้น โดยเห็นควรรวม protein – based test method ในหัวข้อ Applicability of the Method ตลอดจนปรับปรุงรายชื่อวิธีตรวจหาและเอกสารอ้างอิงให้ทันสมัย รวมทั้ง การประมาณค่าความไม่แน่นอนของการวัดการปรับปรุงเทอมต่างๆให้สอดคล้องกัน และตัดส่วนที่ซ้ำซ้อนต่างๆออก

ที่ประชุมมีมติให้จัดตั้ง Electronic working group นำโดย อาร์เจนตินาและอังกฤษ ปรับปรุงแก้ไขเอกสาร guideline เพื่อเวียนขอข้อคิดเห็นจากประเทศสมาชิกในชั้นที่ 3 ก่อนเสนอที่ประชุมครั้งต่อไปพิจารณา

8. Proposed Draft Revised Guidelines on Measurement Uncertainty

ผู้แทนหลายประเทศเห็นว่าเนื้อหาเอกสารมีขอบข่ายกว้างและเห็นว่าการตัดสินใจควรตั้งอยู่บนพื้นฐานด้านความเสี่ยง ซึ่งประเทศผู้นำเข้าและส่งออกควรพิจารณาด้วยความรอบคอบ โดยเฉพาะกรณีการประเมินความสอดคล้อง ทั้งนี้ที่ประชุมมีข้อสังเกตว่า การประเมินค่าความไม่แน่นอนของการวัดจะไม่ใช้ในกรณีอันตรายที่มีผลกระทบต่อสุขภาพขั้นรุนแรง ซึ่งจำเป็นต้องมีการดำเนินการแม้ว่ามีโอกาสที่จะไม่สอดคล้องน้อยมาก นอกจากนี้ ที่ประชุมมีข้อคิดเห็นในการปรับปรุงหัวข้อขอบข่ายในเรื่องรูปแบบของเอกสารให้สอดคล้องกับโคเด็กซ์ การอ้างอิงรูป แผนผัง รวมทั้งการอ้างอิงถึงการประเมินค่าความไม่แน่นอนของการชักตัวอย่าง ไม่เฉพาะโดยตรงและโดยอ้อม

ที่ประชุมมีมติให้จัดตั้ง Electronic working group นำโดย อังกฤษ ปรับปรุงเอกสารตามข้อคิดเห็นที่ได้รับจากที่ประชุมเพื่อเสนอที่ประชุมครั้งต่อไปพิจารณา

9. Guidance on Uncertainty of Sampling

ผู้แทนหลายประเทศสนับสนุนหลักการในการรวมค่าความไม่แน่นอนของการชักตัวอย่างและการวัดและการทดสอบเข้าด้วยกัน โดยนิวซีแลนด์เห็นว่าควรรวมทั้งสองเรื่องไว้ด้วยกันและจัดทำเป็นแนวทางทั่วไปสำหรับการประเมินค่าความไม่แน่นอนฉบับเดียว ขณะที่บางประเทศเห็นว่าควรรอความคืบหน้าของงานเรื่องการประเมินค่าความไม่แน่นอนของการวัดและการทดสอบก่อน ดังนั้นจึงยังไม่ควรเริ่มจัดทำงานใหม่สำหรับการประเมินค่าความไม่แน่นอนของการชักตัวอย่างในขณะนี้

ที่ประชุมมีมติให้จัดตั้ง Electronic working group นำโดย อังกฤษ ปรับปรุงเอกสารตามข้อคิดเห็นที่ได้รับจากที่ประชุมและจัดทำหลักการสำหรับการประเมินค่าความไม่แน่นอนของการชักตัวอย่างเพื่อเสนอที่ประชุมครั้งต่อไปพิจารณา

10. Discussion Paper on Sampling for Milk and Milk Products

ที่ประชุมเห็นควรให้ Electronic working group on Uncertainty of Sampling นำโดย อังกฤษ พิจารณาประเด็นการนำแนวทางการสุ่มชักตัวอย่างไปใช้สำหรับผลิตภัณฑ์นมและพบค่าความไม่แน่นอนของการวัดและทดสอบอย่างมีนัยสำคัญตามข้อเสนอของนิวซีแลนด์

1.1. Method of Analysis for Dioxins and Dioxins – like PCBs

ที่ประชุมเห็นควรเพิ่ม footnote ท้าย Annex II เนื่องจากจะใช้เป็นข้อมูลให้กับประเทศและหน่วยงานต่างๆ จึงควรระบุความชัดเจนของ Annex II ว่าเป็นรายชื่อวิธีวิเคราะห์ที่ประเทศต่างๆ ใช้ในปัจจุบัน และตั้งข้อสังเกตว่าควรแสดงว่าวิธีใดใช้เป็นการตรวจยืนยันหรือการตรวจเบื้องต้น และให้ข้อสังเกต ว่าวิธี GC-MS สามารถใช้สำหรับเป็น screening method ส่วนวิธี Gas Chromatography/high resolution mass spectrophotometry (GC-HRMS) เป็นวิธีที่ใช้เป็นวิธียืนยันผลได้ นอกจากนี้ ให้แก้ไขชื่อ GCXGC เป็น GC-MS และตัดข้อมูลที่ซ้ำซ้อนสำหรับวิธีConfirmatory method ของญี่ปุ่นออก นอกจากนี้ยัง เพิ่มการอ้างอิง TEQ-Value for determination for animal feed สำหรับใช้เป็น screening method ด้วย

ที่ประชุมเห็นชอบให้ส่ง discussion paper ฉบับปรับปรุงใหม่ให้ Codex Committee on Contaminants in Foods (CCCF) พิจารณาต่อไป

กำหนดการประชุมครั้งต่อไป

การประชุม Codex Committee on Methods of Analysis and Sampling ครั้งที่ 31 กำหนดให้มีขึ้นในเดือน มีนาคม 2553 สาธารณรัฐฮังการี

ประโยชน์ที่ได้รับ

1. ประเทศไทยได้มีโอกาสนำเสนอความเห็นของประเทศไทยและได้รับการยอมรับในเรื่องวิธีวิเคราะห์ผลิตภัณฑ์กะทิ
2. รับทราบข้อมูล ในการจัดทำงานใหม่ของคณะทำงาน โดยเฉพาะในเรื่องการจัดทำ criteria approach สำหรับวิธีวิเคราะห์ของโคเด็กซ์, วิธีวิเคราะห์อาหารที่ได้จากเทคโนโลยีชีวภาพ, Dioxin, เมลามีน และการประเมินความไม่แน่นอนของการสุ่มตัวอย่าง

ข้อเสนอแนะ/ความเห็น

1. มาตรฐานอาหารระหว่างประเทศสาขาวิธีวิเคราะห์และชักตัวอย่างได้รับการให้ความสำคัญจากประเทศสมาชิกในการค้าระหว่างประเทศเพิ่มขึ้น เนื่องจากเป็นเกณฑ์การตัดสินความปลอดภัยและคุณภาพของสินค้า ซึ่งวิธีวิเคราะห์ มาตรฐาน หรือ แนวทางที่เกี่ยวข้อง มีเนื้อหาที่ครอบคลุมทั้งด้านวิชาการและด้านการค้า โดยเฉพาะวิธีวิเคราะห์ของผลิตภัณฑ์กะทิที่ประเทศไทยนำเสนอเพื่อพิจารณาและผ่านเข้าสู่ขั้นตอนที่ 4 นั้น มกอช.ควรประสานงานกับกรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ในการนำผลการพิสูจน์ความใช้ได้ของวิธีวิเคราะห์ไขมันและปริมาณของแข็งทั้งหมดสำหรับกะทิ (Coconut cream and Coconut milk) กะทิผง (Coconut powder) พิมพ์เผยแพร่ (Publish) ในวารสารด้านวิธีวิเคราะห์ระดับนานาชาติ (International Journal) ตามข้อคิดเห็นของที่ประชุม CCMAS เพื่อให้ห้องปฏิบัติการอื่นสามารถนำไปใช้อ้างอิงส่งผลให้เกิดการยอมรับวิธีวิเคราะห์ในระดับสากล รวมทั้ง ควรประสานงานกับ International Dairy Federation (IDF) เพื่อหารือถึงแนวทางการเผยแพร่ (Publish) วิธีวิเคราะห์ของ IDF ซึ่งอ้างอิงสำหรับผลิตภัณฑ์กะทิ นอกจากนี้ ห้องปฏิบัติการวิเคราะห์ควรได้รับการ accredited ทั้งระบบคุณภาพและขอบข่ายของการวิเคราะห์วิธีวิเคราะห์ไขมันและปริมาณของแข็งทั้งหมดสำหรับผลิตภัณฑ์กะทิและผลิตภัณฑ์นม
2. เห็นควรแจ้งสำนักงานคณะกรรมการอ้อยและน้ำตาล สมาคมผู้ผลิตน้ำตาลไทยทราบการอ้างอิงวิธีวิเคราะห์ที่ GS 9/1/2/3-8 ในน้ำตาลทรายดิบและน้ำตาลทรายขาว

3. มกอช. ควรแจ้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์เพื่อเตรียมความพร้อมในการปฏิบัติตาม. Draft Guidelines for Settling Disputes over Analytical (Test) Results ซึ่งจะเสนอคณะกรรมการโคเด็กซ์ ครั้งที่ 32 รับรองในชั้นที่ 8 รวมถึง ควรมีการศึกษาและเตรียมความพร้อมเรื่อง การแสดงผลการวิเคราะห์ ซึ่งมีแนวโน้มในการนำค่าความไม่แน่นอนของการวัดและการชักตัวอย่างมาคำนวณรวมกัน สำหรับทุก Commodity

4. ประเทศไทยควรให้ความสนใจ ติดตาม ศึกษา ตลอดจนมีส่วนร่วมในคณะทำงานเพื่อพิจารณาประเด็นใหม่ๆ ที่อาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อการปฏิบัติทางการค้า เช่น หลักเกณฑ์การเลือกวิธีวิเคราะห์, วิธีวิเคราะห์สำหรับอาหารที่ได้จากเทคโนโลยีชีวภาพ, Dioxin, Melamine, การพิจารณาประเมินค่า Total Uncertainty โดยคำนวณจากค่าความไม่แน่นอนของการวัดและทดสอบและการชักตัวอย่าง

5. มกอช. ควรศึกษาสถานการณ์และเตรียมความพร้อมของประเทศในเรื่องหลักเกณฑ์การเลือกวิธีวิเคราะห์ (criteria approach) สำหรับวิธีวิเคราะห์ใหม่ๆ เช่น การวิเคราะห์ Dioxin และ เมลามีน รวมทั้ง วิธีวิเคราะห์ที่จะเสนอเพื่อพิจารณาใน CCMAS เช่น วิธีวิเคราะห์กะทิของไทย เพื่อให้สามารถนำเสนอวิธีวิเคราะห์ที่สอดคล้องตามหลักการ criteria approach ที่มีแนวโน้มจะนำมาใช้เป็นแนวทางปฏิบัติในอนาคต

6. มกอช. ควรจัดทำเอกสารเผยแพร่ เรื่อง คำศัพท์สำหรับการวิเคราะห์ของโคเด็กซ์ (Codex Terminology) เมื่อคำศัพท์นี้ได้รับการรับรองจากคณะกรรมการแล้ว เพื่อให้ห้องปฏิบัติการที่เกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์สินค้าเกษตรและอาหาร และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสำหรับใช้อ้างอิง